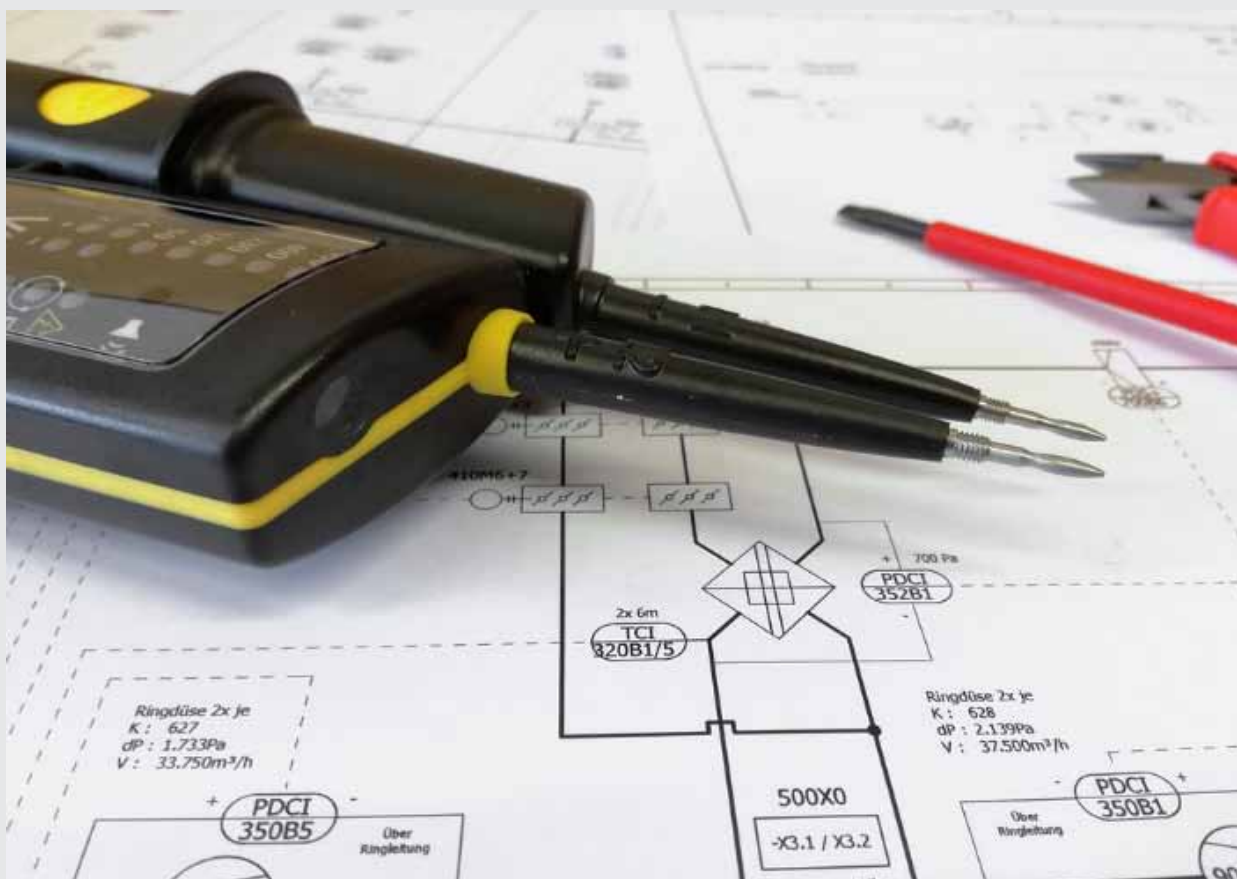

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Instalator systemów alarmowych (311402)

Technicy elektronicy i pokrewni

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Instalator systemów alarmowych (311402)

Technicy elektronicy i pokrewni

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Instalator systemów alarmowych (311402)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [221]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/dystrybutor-planowanie-1981649>
[dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie dokumentacji i uzbrajanie zainstalowanych systemów alarmowych.....	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Wykonywanie instalacji systemów alarmowych.....	10
3.4. Kompetencje społeczne.....	11
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Instalator systemów alarmowych 311402

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Instalator systemów sygnalizacji włamania i napadów.
- Instalator systemów niskoprądowych.
- Instalator systemów zabezpieczeń.
- Instalator systemów zabezpieczeń technicznych.
- Konserwator - instalator systemów alarmowych.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 3114 Electronics engineering technicians.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja F – Budownictwo.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Piotr Gaszewski – Poczta Polska S.A., Warszawa.
- Krzysztof Gosz – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Szymon Kozieł-Dworski – SIM TECH, Wejherowo.
- Blandyna Lewińska – PBS Sp. z o.o., Sopot.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Małgorzata Domańska-Plichta – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Ryszard Pieńkowski – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Sebastian Stefański – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Daria Świsulska – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Marcin Bukalski – Pogotowie Komputerowe NEO, Sadlinki.
- Jarosław Michalczyk – Fejdon, Wejherowo.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Leszek Miazga – Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza, Gdańsk.
- Paweł Nastały – NORDA – Regionalna Izba Przedsiębiorców, Wejherowo.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Praca instalatora systemów alarmowych polega na opracowaniu kosztorysu prac⁶ i dokumentacji technicznej¹, montażu⁸, instalowaniu³, konserwacji⁵ i naprawie⁹ systemów sygnalizacji włamania i napadów.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Instalator systemów alarmowych wykonuje prace związane z montażem, instalowaniem, konserwacją i naprawą systemów alarmowych na podstawie dokumentacji projektowej. Celem pracy jest wykonanie zaplanowanego, zaprojektowanego i ustalonego z inwestorem systemu alarmowego. Osoba pracująca w tym zawodzie jest także odpowiedzialna za utrzymywanie relacji z klientem, w zakresie obejmującym co najmniej przeszkolenie dotyczące użytkowania systemu alarmowego.

Zawód instalator systemów alarmowych jest wpisany na listę kwalfikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego⁷; pracownik wykonuje pracę w imieniu przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia¹⁰, lub wykonuje pracę instalatora systemów alarmowych¹⁵, w zakresie niewymagającym wpisu na tę listę.

Sposoby wykonywania pracy

Instalator systemów alarmowych wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- wycenie prac instalacji systemu alarmowego na podstawie sporządzonego przez siebie bądź przez podmiot zewnętrzny projektu;
- wyznaczaniu miejsc do mocowania przewodów¹⁶,
- rozmieszczaniu kabli i przewodów elektrycznych¹²,
- montażu elektronicznych urządzeń² i systemów alarmowych SSWiN¹⁴,
- instalowaniu elektronicznych urządzeń alarmowych,
- podłączaniu zasilania do elektronicznych urządzeń,
- wykonywaniu pomiarów elektrycznych dla urządzeń oraz okablowania,
- konfigurowaniu systemu⁴ alarmowego,
- programowaniu¹¹, uruchamianiu i testowaniu systemu alarmowego,
- zapoznaniu użytkowników z obsługą i działaniem systemu alarmowego,

- dbaniu o sprawność urządzeń alarmowych,
- lokalizacji i usuwaniu usterek urządzeń elektronicznych i systemu alarmowego.

Praca instalatora systemów alarmowych jest realizowana z poszanowaniem zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii oraz ochrony środowiska.

WAŻNE:

Przy wykonywaniu zadań **instalatora systemów alarmowych** w obszarach, obiektach i urządzeniach podlegających obowiązkowej ochronie, należy uzyskać wpis na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca **instalatora systemów alarmowych** wykonywana jest głównie wewnątrz obiektów budowlanych, rzadziej na otwartym terenie. Zazwyczaj są to pomieszczenia bez klimatyzacji, zarówno obiekty mieszkalne, jak i użytkowe (magazyny, obiekty handlowe, biurowe i in.). Praca odbywa się przy sztucznym bądź naturalnym oświetleniu, często na wysokości.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Do podstawowych narzędzi pracy **instalatora systemów alarmowych** należą m. in.:

- urządzenia elektromechaniczne, np.: miernik parametrów instalacji elektrycznej, multimetr cyfrowy, cyfrowy detektor, wskaźnik napięcia;
- urządzenia elektryczne, np.: wiertarki udarowe, lutownice, przyrządy pomiarowe, podręczne narzędzia;
- środki łączności, np.: telefon komórkowy, radiotelefon, komputer przenośny.

Organizacja pracy

Praca **instalatora systemów alarmowych** wykonywana jest:

- w systemie jednozmianowym, ośmiogodzinnym,
- stacjonarnie w miejscu pracy,
- zdalnie podczas programowania przy wykorzystaniu technologii IT,
- w godzinach nadliczbowych w przypadku nagłych zaistniałych sytuacji awaryjnych,
- samodzielnie lub zespołowo.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Z uwagi na różnorodność obiektów, gdzie instalowane są systemy alarmowe, instalatorzy narażeni są na różnego rodzaju zagrożenia, np. zapylenie, hałas, pracę na wysokościach powyżej 3 m, zagrożenie porażenia prądem.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **Instalatora systemów alarmowych** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna dobra wydolność fizyczna,
- sprawność narządu wzroku i słuchu,
- sprawność układu oddechowego;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- zręczność rąk i palców,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- zmysł równowagi;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji i podzielności uwagi,
- uzdolnienia techniczne,
- łatwość wypowiedzania się w mowie,
- rozumowanie logiczne,
- wyobraźnia i myślenie twórcze,
- podzielność uwagi,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- zdolność współdziałania,
- zdolność koncentracji uwagi;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samokontrola,
- łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą,
- dokładność,
- dbałość o jakość pracy,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych warunkach środowiskowych,
- odporność emocjonalna,
- zainteresowana technicznie.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **instalator systemów alarmowych** wymagana jest ogólna sprawność ruchowa. Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są wady uniemożliwiające swobodną komunikację, utrzymanie równowagi oraz pełną zręczność rąk i palców

WAŻNE:

Uzyskanie wpisu na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego wymaga uzyskania formalnego potwierdzenia zdolności fizycznej i psychicznej do pracy (orzeczenie wydane przez uprawnionego lekarza).

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **instalator systemów alarmowych** preferowane jest wykształcenie średnie związane np. z ukończeniem technikum w zawodach pokrewnych: technik elektronik, technik elektryk.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykonywanie zawodu **instalator systemów alarmowych** nie wymaga specjalistycznych uprawnień.

Do podjęcia pracy w zawodzie preferowane jest posiadanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje pełne w zawodach pokrewnych: technik elektronik, technik elektryk.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu instalatora systemów alarmowych są:

- ukończenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych (dla dorosłych) w zakresie kwalifikacji: EE.01 Montaż torów i urządzeń telekomunikacyjnych, EE.03 Montaż oraz instalowanie układów i urządzeń elektronicznych, EE.05 Montaż, uruchamianie i konserwacja instalacji, maszyn i urządzeń elektrycznych, EE.22 Eksploatacja urządzeń elektronicznych, wyodrębnionych w zawodach pokrewnych: technik elektronik, technik elektryk,
- wpis na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego,
- posiadanie świadectwa kwalifikacyjnego, uprawniającego do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych o napięciu nie wyższym niż 1 kV w zakresie obsługi, konserwacji, remontów, montażu, kontrolno-pomiarowym, na stanowisku eksploatacji zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- posiadanie certyfikatów i świadectw potwierdzających udział w szkoleniach w zakresie zabezpieczenia technicznego,
- posiadanie prawa jazdy kat. B,
- biegła obsługa komputera,
- znajomość programowania i administrowania systemem telewizji przemysłowej.

WAŻNE:

Wpis na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego dokonuje właściwy komendant wojewódzki Policji ze względu na miejsce zamieszkania osoby, której wpisywane dane dotyczą.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

W zawodzie **instalator systemów alarmowych** kilkuletni staż pracy daje możliwość awansu zawodowego na stanowisko kierownicze. Możliwości rozwoju zawodowego stwarza udział w szkoleniach specjalistycznych, podjęcie kształcenia w zawodach pokrewnych, w tym w ramach studiów wyższych, na kierunkach związanych z elektryką, elektroniką, automatyką, informatyką. Po uzupełnieniu wykształcenia i ukończeniu studiów zawodowych np. na kierunkach:

- elektronicznym,
- elektrycznym,
- łączności,

- mechanicznym,
- informatycznym,

oraz posiadając przynajmniej 5-letnią praktykę zawodową, w tym 2-letnią praktykę w projektowaniu systemów alarmowych, można przystąpić do kursu przygotowawczego na rzeczoznawcę systemów technicznego zabezpieczenia osób i mienia oraz zarządzania bezpieczeństwem¹³.

WAŻNE:

Warunkiem otrzymania tytułu rzeczoznawcy jest ukończenie kursu, napisanie i obrona pracy dyplomowej oraz członkostwo w Stowarzyszeniu.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **instalator systemów alarmowych** nie ma możliwości bezpośredniego potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej oraz pozaformalnej.

Kwalifikacje przydatne do wykonywania zawodu, a wyodrębnione w zawodach pokrewnych: technik elektronik, technik elektryk, dla których prowadzi się kształcenie w systemie szkolnictwa zawodowego, można potwierdzić przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną. W szczególności dotyczy to następujących kwalifikacji:

- EE.01 Montaż torów i urządzeń telekomunikacyjnych,
- EE.03 Montaż oraz instalowanie układów i urządzeń elektronicznych,
- EE.05 Montaż, uruchamianie i konserwacja instalacji, maszyn i urządzeń elektrycznych,
- EE.22 Eksploatacja urządzeń elektronicznych.

Powyższe kwalifikacje można także potwierdzić w ramach ukończenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych (dla dorosłych) i zdania egzaminu przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu instalatora systemów telewizji przemysłowej potwierdzają także uczelnie wyższe w ramach oferty kształcenia na studiach I i II stopnia, m.in. na kierunku: elektronika, mechatronika, informatyka oraz w ramach studiów podyplomowych.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **instalator systemów alarmowych** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik elektryk ^S	311303
Instalator systemów alarmowych przeciwkradzieżowych	311403
Instalator systemów telewizji przemysłowej	311404
Projektant systemów alarmowych	311406
Technik elektronik ^S	311408

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **instalator systemów alarmowych** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Opracowywanie dokumentacji technicznej dla instalacji alarmowych.
- Z2 Wykonywanie dokumentacji kosztorysowej systemu alarmowego dla danego obiektu.

- Z3 Wykonywanie instalacji na podstawie dokumentacji technicznej.
- Z4 Montowanie i podłączanie urządzeń do instalacji kablowej, bezprzewodowej oraz hybrydowej.
- Z5 Wykonywanie pomiarów elektrycznych dla urządzeń i wykonanego okablowania w systemach alarmowych.
- Z6 Programowanie systemów alarmowych.
- Z7 Lokalizowanie i usuwanie usterek w systemach alarmowych.
- Z8 Pozyskiwanie informacji od użytkownika zainstalowanych systemów alarmowych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie dokumentacji i uzbrajanie zainstalowanych systemów alarmowych.

Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie dokumentacji i uzbrajanie zainstalowanych systemów alarmowych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z6, Z8, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Opracowywanie dokumentacji technicznej dla instalacji alarmowych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Oprogramowanie i aplikacje biurowe wykorzystywane w zabezpieczeniach technicznych; • Wymogi prawne dotyczące projektowania oraz działania instalacji alarmowych; • Zasady rysunku technicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Posługiwać się programami przeznaczonymi do projektowania i uzbrajania systemów alarmowych; • Sporządzać projekty systemów alarmowych w zależności od rodzaju obiektu i wymagań klienta; • Czytać rysunek techniczny.

Z2 Wykonywanie dokumentacji kosztorysowej systemu alarmowego dla danego obiektu

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Oprogramowanie i aplikacje biurowe służące do sporządzania kosztorysów; • Schemat techniczny oraz zasady działania systemu alarmowego; • Materiały i narzędzia stosowane w instalacjach alarmowych; • Zasady doboru poszczególnych elementów systemu; • Specyfikę produktów kluczowych dostawców urządzeń i podzespołów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sporządzać kosztorys wykonania danej instalacji alarmowej; • Dobierać urządzenia oraz podzespoły zgodnie z oczekiwaną funkcjonalnością systemów alarmowych; • Oceniać kompatybilność poszczególnych elementów instalacji dostarczanych przez różnych dostawców; • Analizować rynek dostawców pod kątem aktualnych cen poszczególnych elementów instalacji.

Z6 Programowanie systemów alarmowych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady programowania instalacji alarmowych; • Instrukcje obsługi urządzeń alarmowych dostarczanych przez różnych producentów; • Zasady działania kluczowych rodzajów oprogramowania specjalistycznego; • Podstawy automatyki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Czytać ze zrozumieniem instrukcje dotyczące programowania systemów alarmowych; • Tworzyć instrukcje obsługi zainstalowanych systemów alarmowych w zależności od zastosowanych urządzeń; • Testować i obsługiwać zainstalowane systemy alarmowe; • Dostosowywać oprogramowanie do oczekiwanej

	przez użytkownika funkcjonalności;
--	------------------------------------

Z8 Pozyskiwanie informacji od użytkownika zainstalowanych systemów alarmowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonalności systemów alarmowych; • Możliwości wdrożenia określonych rozwiązań, funkcjonalności; • Specyfikę głównych grup obiektów, w których ma zostać zainstalowany system alarmowy; • Przyczyny podstawowych usterek systemów alarmowych; • Procedury serwisowania instalacji alarmowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwać od docelowego użytkownika informacje na temat oczekiwań dotyczących docelowej funkcjonalności systemów alarmowych; • Dostosowywać funkcjonalności do specyfiki obiektu; • Szkolić użytkowników zainstalowanego systemu; • Usuwać usterki bądź awarie systemów alarmowych.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Wykonywanie instalacji systemów alarmowych

Kompetencja zawodowa Kz2: Wykonywanie instalacji systemów alarmowych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z3, Z4, Z5, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z3 Wykonywanie instalacji na podstawie dokumentacji technicznej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Podstawy rysunku technicznego i stosowaną symbolikę w zabezpieczeniach technicznych; • Zasady działania systemów alarmowych; • Zasady doboru urządzeń i podzespołów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Czytać rysunek techniczny. • Dobierać urządzenia techniczne do założeń dokumentacji. • Łączyć poszczególne elementy instalacji alarmowych; • Uruchamiać oraz programować instalacje alarmowe; • Identyfikować oraz korygować oczywiste omyłki w dokumentacji technicznej.

Z4 Montowanie i podłączanie urządzeń do instalacji kablowej, bezprzewodowej oraz hybrydowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady sporządzania i czytania dokumentacji technicznej; • Podstawy elektryki i elektroniki w systemach alarmowych; • Materiały i narzędzia stosowane w instalacjach alarmowych; • Instrukcje obsługi urządzeń montowanych systemów alarmowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Instalować przewody i kable w systemach alarmowych; • Montować urządzenia systemów alarmowych; • Wykonywać połączenia mechaniczne i elektryczne przewodów i urządzeń systemów alarmowych z zastosowaniem różnych technik łączenia i narzędzi; • Łączyć instalację alarmową z istniejącą instalacją elektryczną obiektu.

Z5 Wykonywanie pomiarów elektrycznych dla urządzeń i wykonanego okablowania w systemach alarmowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady wykonywania pomiarów elektrycznych; • Podstawy elektryki i elektroniki w systemach alarmowych; • Parametry instalacji alarmowych; • Zasady działania systemów alarmowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dobierać oraz użytkować narzędzia i przyrządy pomiarowe podczas instalacji systemów alarmowych; • Ocenić zgodność pomiaru z parametrami; • Wdrożyć działania korygujące przyczyny niewłaściwych wyników pomiaru.

Z7 Lokalizowanie i usuwanie usterek w systemach alarmowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Materiały i narzędzia stosowane w instalacjach alarmowych; • Instrukcje obsługi urządzeń montowanych systemów alarmowych; • Zasady działania systemów alarmowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizować i usuwać usterki techniczne w instalowanych systemach alarmowych; • Ocenić zakres niezbędnych działań korygujących; • Wdrożyć działania naprawcze, mające na celu ograniczenia ryzyka wystąpienia usterki w przyszłości.

3.4. Kompetencje społeczne

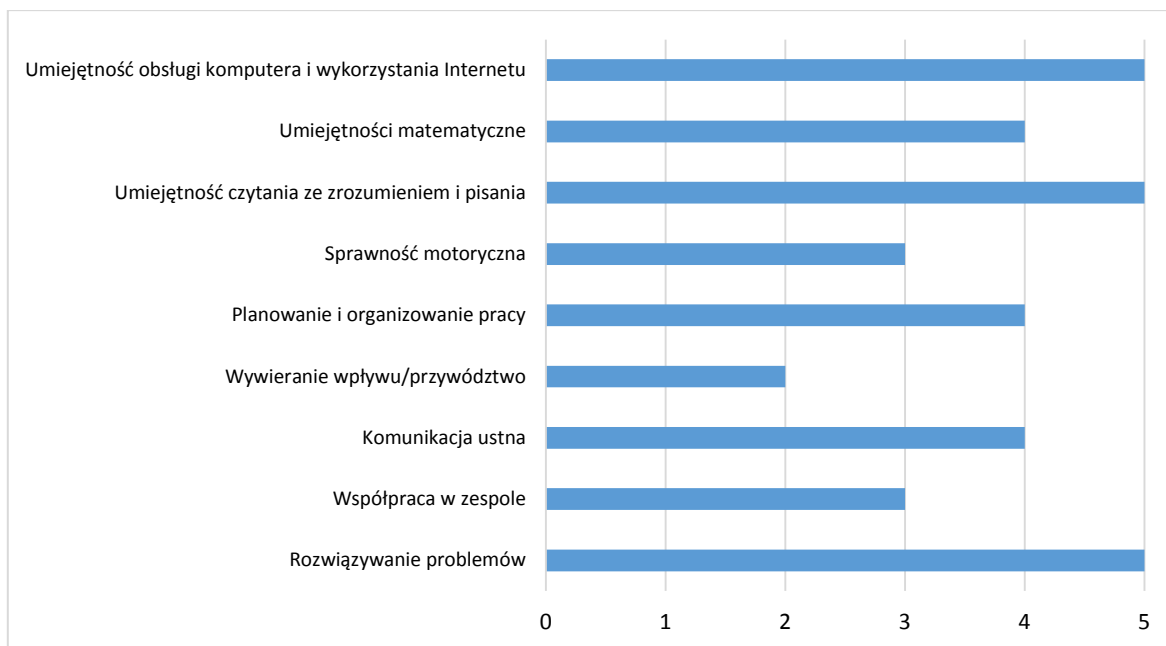
Pracownik w zawodzie **instalator systemów alarmowych** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za wdrożenie rozwiązań zgodnych z oczekiwaniami użytkowników.
- Komunikowania się z użytkownikiem instalacji alarmowej.
- Zachowywania zasad etyki związanych z zabezpieczaniem osób i mienia, a szczególnie w aspekcie przestrzegania tajemnicy zawodowej związanej z uruchamianiem systemów alarmowych danego obiektu.
- Kontrolowania jakości własnej pracy podczas wykonywania zadań dotyczących instalacji systemów alarmowych.
- Przekazywania klientom wiedzy na temat prawidłowości użytkowania systemu alarmowego.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych i podążania za zmianami w technice i technologii systemów alarmowych.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **instalator systemów alarmowych**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu instalator systemów alarmowych

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **Instalator systemów alarmowych** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚĆ DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie **instalator systemów alarmowych** może znaleźć pracę w:

- instytucjach publicznych zajmujących się zabezpieczeniem technicznym obiektów,
- prywatnych firmach ochroniarskich zajmujących się zabezpieczeniem technicznym obiektów,
- prywatnych firmach zajmujących się:
  - serwisem i montażem elektronicznych systemów zabezpieczeń,
  - konserwacją systemów alarmowych,
  - produkcją sprzętu alarmowego,
  - dystrybucją elektronicznych systemów alarmowych.

Instalator systemów alarmowych może założyć własną działalność gospodarczą, zajmującą się montażem i serwisem systemów alarmowych.

Z uwagi na rosnącą tendencję do digitalizacji oraz automatyzacji życia, w najbliższych latach należy spodziewać się wzrostu popytu na systemy alarmowe, a tym samym – na pracowników w zawodzie instalator systemów alarmowych.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu edukacji zawodowej w Polsce nie prowadzi się kształcenia w zawodzie **instalator systemów alarmowych**. W preferowanych przez pracodawców pokrewnych zawodach szkolnych: technik elektronik, technik elektryk kształcenie oferują branżowe szkoły II stopnia oraz technika.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe (dla osób dorosłych) w zakresie kwalifikacji wyodrębnionych w powyższych zawodach szkolnych: EE.01 Montaż torów i urządzeń telekomunikacyjnych, EE.03 Montaż oraz instalowanie układów i urządzeń elektronicznych, EE.05 Montaż, uruchamianie i konserwacja instalacji, maszyn i urządzeń elektrycznych, EE.22 Eksploatacja urządzeń elektronicznych, mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,

- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, również w trybie eksternistycznym.

Szkolenie

Szkolenia przeprowadzane są przez różne firmy, najczęściej są to firmy zajmujące się sprzedażą urządzeń i podzespołów do systemów alarmowych. Organizacje szkoleń prowadzą również większe sklepy i hurtownie.

Zakres tematyczny szkoleń dotyczy m.in. aktualnych nowości w zakresie rozwiązań w dziedzinie ochrony przeciwporażeniowej bądź aparatury i elektroniki bezpieczeństwa.

Organizatorzy kursów i szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczepkach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Mediana wynagrodzeń (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **instalator systemów alarmowych** wynosi 3200 zł brutto miesięcznie.

Okolo 50% osób pracujących na tym stanowisku otrzymuje wynagrodzenie od 2300 zł do 4200 zł brutto.

Wysokość otrzymywanego wynagrodzenia uzależniona jest m.in. od:

- kompetencji (wiedza teoretyczna oraz doświadczenie),
- poziomu specjalizacji oraz skomplikowania obsługiwanych urządzeń,
- indywidualnego zakresu obowiązków,
- lokalizacji miejsca pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **instalator systemów alarmowych** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami. Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L) – pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych;
- z dysfunkcją sfery psychicznej (02-P) – pod warunkiem, że praca, poza wyjątkowymi sytuacjami (wyjazdy, sytuacje kryzysowe w firmie), nie zaburza rytmu dnia i nocy pracownika i zachowana jest zasada równego traktowania pracowników.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Norma PN-EN 50134-2:2017-12E Systemy alarmowe – Systemy alarmowe osobiste – Część 2: Urządzenia wyzwajające.
- Norma PN-EN 50134-7:2017-07E Systemy alarmowe – Systemy alarmowe osobiste – Część 7: Wytyczne stosowania.
- Norma PN-EN 50132-5-3:2013-04E Systemy alarmowe – Systemy dozoru CCTV stosowane w zabezpieczeniach – Część 5-3: Transmisja wideo – Analogowa i cyfrowa transmisja wideo.
- Norma PN-EN 50130-4:2012P Systemy alarmowe – Część 4: Kompatybilność elektromagnetyczna. Wymagania dotyczące odporności urządzeń systemów sygnalizacji pożarowej, sygnalizacji włamania, sygnalizacji napadu, CCTV, kontroli dostępu i osobistych.
- Norma PN-EN 50130-5:2012E Systemy alarmowe – Część 5: Próby środowiskowe.
- Norma PN-EN 50131-1:2009P Systemy alarmowe – Systemy sygnalizacji włamania i napadu – Część 1: Wymagania systemowe.
- Norma PN-EN 50134-1:2007P Systemy alarmowe – Systemy alarmowe osobiste – Część 1: Wymagania ogólne.
- Norma PN-EN 50134-5:2005E Systemy alarmowe – Systemy alarmowe osobiste – Część 5: Połączenia wewnętrzne i komunikacyjne.

Literatura branżowa:

- Bolkowski S.: Elektrotechnika. WSiP, Warszawa 2018.
- Brzęcki M.: Elektroniczne systemy ochrony osób i mienia. Wydawnictwo i Handel Książkami KaBe, Krosno 2014.
- Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter Elektroniki. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2016.
- Cedro M., Wilczkowski D.: Pomiary elektryczne i elektroniczne. WKŁ, Warszawa 2018.

- Golonko P.: Użytkowanie urządzeń elektronicznych. Kwalifikacja E.20.1. Podręcznik do nauki zawodu technik elektronik. WSiP, Warszawa 2017.
- Jaszczyk A.: Wstęp do telekomunikacji. WNT, Warszawa 2016.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Kurs instalowania, konserwacji i eksploatacji systemów alarmowych - pracownik zabezpieczenia technicznego: <https://www.gowork.pl/kursy-i-szkolenia/szkolenia-techniczne/kurs-instalowanie-konserwacja-oraz-eksploatacja-systemow-alarmowych-55h-117>
- Opis zawodu instalatora systemów alarmowych:
ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl/standardy%20kompetencji%20zawodowych/83_311402_instalator_systemow_alarmowych.pdf
- Polski Komitet Normalizacyjny: <https://www.pkn.pl/polskie-normy>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal branżowy „Zabezpieczenia alarmowe.”: <http://alarmywpolsce.pl/targi,s.html>
- Portal branżowy „Zabezpieczenia monitoring biometryka ochrona: <http://www.4safe.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standard zawodu instalatora: <http://www.polalarm.org/zawod>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik elektryk: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311303.pdf
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik elektronik: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311408.pdf
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).

Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.

Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Dokumentacja techniczna	Zbiór dokumentów technicznych niezbędnych do wykonania instalacji systemu alarmowego w skład, którego wchodzi: rysunki, opisy techniczne, plany, obliczenia techniczne, kosztorysy, harmonogramy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter elektronik. WSiP, Warszawa 2016

INFORMACJA O ZAWODZIE – Instalator systemów alarmowych 311402

2	Elektroniczne urządzenia	Urządzenia pozwalające na przesyłanie, gromadzenie i przetwarzanie sygnałów, są to: centrale alarmowe i ekspandery (wejść i wyjść); manipulatory (szyfratory, klawiatury); czujki (ruchu, otwarcia, zbitcia szkła, drgań, itp.); przyciski napadowe, itp.; sygnalizatory (światłne i dźwiękowe); systemy powiadamiania (moduły GSM, ethernet, dialerów itp.); zasilacze systemów alarmowych (wraz z zasilaczem awaryjnym) itp.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter elektronik. WSiP, Warszawa 2016
3	Instalowanie	Rodzaj pracy polegający na zakładaniu przewodów elektrycznych wewnątrz lub na zewnątrz obiektu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter elektronik. WSiP, Warszawa 2016
4	Konfigurowanie systemu	Przystosowanie systemu alarmowego do oczekiwanej pracy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter elektronik. WSiP, Warszawa 2016
5	Konserwacja	Zespół czynności zabezpieczający elektroniczne urządzenia i system alarmowy przed zniszczeniem i zepsuciem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter elektronik. WSiP, Warszawa 2016
6	Kosztorys prac	Oszacowanie kosztów zasobów do realizacji przedsięwzięcia związanego z instalowaniem systemu alarmowego w skład którego wchodzi: czynnik ludzki, narzędzia pracy, materiały i urządzenia niezbędne do wykonania pracy, określenie czasu na realizację przedsięwzięcia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter elektronik. WSiP, Warszawa 2016
7	Kwalifikowany pracownik zabezpieczenia technicznego	Pracownik posiadający wpis na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzeczki M.: Elektroniczne systemy ochrony osób i mienia. KaBe, Krosno 2014
8	Montaż	Rodzaj pracy polegającej na połączeniu ze sobą elektronicznych urządzeń.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter elektronik. WSiP, Warszawa 2016

9	Naprawa	Obsługa umożliwiająca przywrócenie właściwości użytkowych urządzeniom elektrycznym i systemom alarmowym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzęcki M.: Elektroniczne systemy ochrony osób i mienia. KaBe, Krosno 2014
10	Ochrona osób i mienia	Działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa życia, zdrowia i nietykalności osobistej oraz działania zapobiegające przestępstwom i wykroczeniom przeciwko mieniu, a także przeciwdziałające powstawaniu szkody wynikającej z tych zdarzeń oraz niedopuszczające do wstępu osób nieuprawnionych na teren chroniony.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzęcki M.: Elektroniczne systemy ochrony osób i mienia. KaBe, Krosno 2014
11	Programowanie	Programowanie centrali alarmowej umożliwiającej dostosowanie jej do wymagań wykonywanego systemu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter elektronik. WSiP, Warszawa 2016
12	Rozmieszczanie kabli i przewodów elektrycznych	Układanie instalacji elektrycznej na ścianach wzdłuż linii prostych równoległe do krawędzi ścian i podłogi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter elektronik. WSiP, Warszawa 2016
13	Rzeczoznawca systemów technicznego zabezpieczenia osób i mienia oraz zarządzania bezpieczeństwem	Tytuł rzeczoznawcy, który może prowadzić działalność rzeczoznawczą w zakresie systemów technicznego zabezpieczenia osób i mienia oraz zarządzać bezpieczeństwem, prowadzić audyt wewnętrznego zarządzania bezpieczeństwem obiektów, informacji i danych osobowych oraz zarządzać ryzykiem, badać i opiniować systemy alarmowe, opracowywać ekspertyzy, udzielać porad technicznych, wystawiać rzeczoznawcze oceny ofert.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter elektronik. WSiP, Warszawa 2016
14	System Sygnalizacji Włamania i Napadu (SSWiN)	System zabezpieczenia przed wtargnięciem na obiekt osób niepowołanych. Oprócz funkcji alarmowej może spełniać funkcje sterownicze i zarządzania budynkiem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzęcki M.: Elektroniczne systemy ochrony osób i mienia. KaBe, Krosno 2014
15	System alarmowy	Skonfigurowany elektroniczny system sygnalizujący włamanie i napad.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzęcki M.: Elektroniczne systemy ochrony osób i mienia. KaBe, Krosno 2014
16	Wyznaczanie miejsc do mocowania przewodów	Wyznaczenie miejsca zainstalowania, trasowanie linii przebiegu instalacji i miejsc montażu osprzętu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brzozowski P., Tąpolska A.: Instalowanie urządzeń elektronicznych. Podręcznik do nauki zawodu Technik elektronik Monter elektronik. WSiP, Warszawa 2016

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.